

VERINNERLIJKT BIDDEN

GROEIEN IN GEBED

Deel 4: Tot lof en eer van de Onnoembare

Gebed kan dan wel een constante zijn in ons leven, toch is het voortdurend in verandering. Het groeit met ons leven mee. Bidden met woorden doen we van jongs af aan, tot er een wijziging plaatsgrijpt. Ons leven nodigt ons uit om ons gebed te verinnerlijken. In vier bijdragen proberen wij deze verandering onder woorden te brengen. Deze vierde en laatste bijdrage beschrijft hoe bidden kan uitmonden in het aanbidden van God als de Drie-Ene, in het stil verwijlen bij Hem.

Op 28 december 1967 stierf in een ongeval op een metaalfabriek in Anderlecht de priester-arbeider Egied Van Broeckhoven op 34-jarige leeftijd. Hij hield kleine notitieboekjes bij waarin hij telkens verbanden legde tussen gebed, vriendschap en apostolaat. Twee maanden voor zijn dood noteerde hij een opmerkelijk kort zinnetje: *Het gebed is eerst en vooral God. Hij staat hoger, dieper, verder, is ruimer dan de levenssituatie.* En hij haalt daarbij Hadewijch aan, die haar twaalfde brief beëindigt met de woorden: *God si u God ende ghi hem minne.*

In het bidden gaat het om God. Om tot een gesprek met Hem te komen, is stilte vereist. In die stilte kan ik wegdromen over mijzelf, over mijn plannen en bezigheden. Telkens valt het me moeilijk om al die hindernissen, die *hollende paarden*, zoals Teresa van Avila ze noemt, uit te schakelen. Maar op het moment dat het besef doordringt dat ik mij aan het verwijderen ben van God, richt ik mijn aandacht opnieuw naar Hem. De rust en de vrede brengen mij dan weer naar die geheimvolle plek in het diepste van mijzelf. De stilte vult zich geruisloos met zijn aanwezigheid. Bidden is inderdaad ruimte maken voor God die de Onnoembare is. Want de stilte is niet leeg, maar vol dynamisch leven, vol van Hem.

*O diepe stilte, vol van levenskracht,
laat me loskomen van mijzelf,
van tijd en aardse zaken.
Geheel vrij wil ik leven
in de open ruimte van mijn ziel
en wandelen in die geheimvolle plek
waar Gij mijn levensgezel zijt,
ieder moment weer nieuw,
altijd vol vurige levensdrift.*

Als gebed God is, wie is die God dan wel? Die God die door de christenen wordt beleden als een Drie-Ene God. Christenen voelen zich met hun bidden en hun godsbeeld vaak weinig begrepen door de moderne mensen die in de benadering van horizontaal of verticaal zweren bij het horizontale en zich wat onwennig voelen bij een verticale benadering. Wij leven hier en nu, zullen zij zeggen, wij leven op deze aarde met medemensen met wie wij spreken

en onze wereld opbouwen. Wat moeten of kunnen wij verwachten van een verticale lijn, van een God hoog in de hemel met wie geen gesprek mogelijk is en die zich bij rampen en ziekten, bij een sterven afwezig toont?

Het antwoord van een christen op deze bemerkingsen zal geen verstandelijke verdediging zijn, maar een verwijzing naar de bron van zijn geloof, naar de Blijde Boodschap van Jezus. Zoals Jezus bad en tot wie Jezus bad: dat is zijn wijze van bidden en zijn beeld van God. Jezus noemde God zijn Vader en Hij bracht soms de nacht door in gebed, staat er in het evangelie te lezen. Jezus was een man van vrede die met zijn krachtige woorden en zijn genezende daden zijn begeestering door de Geest liet aanvoelen. Hij was er tot dienst aan de mensen, Hij bracht verheldering en bemoediging. In het spoor van Jezus wil een christen zijn bestaan de meest betekenisvolle zin geven.

*O Jezus, bewaar in mij uw Geest
die mij verlicht en bemoedigt
om wegen van vrede te gaan
en te leven in dienstbaarheid.*

Jezus heeft het beeld over God verduidelijkt door Hem Vader te noemen. God is geen wazige en verre God, hoog boven de sterren, onbereikbaar voor aardse wezens. Hij is geen God die verzonken is in zichzelf en zich van die helse warboel van onze wereld niets aantrekt. Jezus verkondigt een barmhartige God die zich als een Vader over elke mens ontfermt. Uit de handelwijze van Jezus wordt duidelijk dat God zorg voor ons draagt. En zoals Jezus zich aan Hem heeft toevertrouwd in zijn bidden – heel bijzonder in de hof van Olijven en op het kruis – zo durft ook een christen zich biddend wenden tot die God van ontferming.

*O Vader, bron van alle leven,
bewaar mij in uw Zoon,
opdat ik U altijd mijn Vader weet,
alle dagen in deze woelige tijd
en in de vrede van de eeuwigheid.*

Meermaals lezen we in het evangelie over de Geest. Hij wordt getekend als de bezieler, als de verborgen aanstoker, als de liefdevolle omhelzing van Vader en Zoon. Hij is de levende bron van liefde, het vuur dat loutert en het licht dat onze harten verlicht. Door zijn bezieling is God geen verstarde idee uit een ver verleden, in de tijden dat de mensen geen andere toevlucht hadden dan een grijpen naar een onbekende en mysterieuze godheid wiens beeld in hun tempels stond. Jezus heeft dat magische en valse godsbeeld van zijn troon gestoten en over een levende en krachtvolle God gesproken als over een Vader, oorsprong van alle leven. Vervuld van de Geest en tot eer van zijn Vader heeft Jezus zijn verblijdend nieuws gezagvol en met geestdrift in de synagogen van het joodse land verkondigd.

*O Geest, liefdesband van Vader en Zoon,
trek mij naar U toe
en maak mij één met U,
zoals Christus één is met de Vader.*

Met het noemen van Vader, Zoon en Geest zijn we beland bij de christelijke belijdenis van God als de Drie-Ene. In een boek met teksten van Maurice Zundel (1897-1975) las ik als verheldering van het goddelijke Geheim: *De Drie-eenheid leert ons dat er in God steeds een Ander is, drie haarden van licht, drie haarden van liefde, drie haarden van communicatie waarin heel het goddelijk leven voortdurend vernieuwd wordt in een onuitputtelijk zich geven aan elkaar.* (Een andere kijk op de mens, p. 64) God is pure dynamiek van zelfgave. Daarom willen wij Hem loven en eren.

Het slotvers bij elke psalm, het *Eer aan de Vader, de Zoon en de Geest* en het *Alleluia* in de paastijd zijn in ons liturgisch bidden de meest voorkomende korte verwoordingen van lof aan God. Ook Paulus doorspekt zijn brieven met flitsende gezegden van lof. En de schrijver van het laatste Bijbelboek schildert zelfs een hele liturgie van lof voor het Lam Gods. In de geschriften van Ruusbroec lezen we zijn krasse uitspraak: *Zij die God hier niet loven, zullen eeuwig stom blijven.* Dat betekent zoveel als: wanneer je in je aardse tijd niet leert om God te loven, kun je het ook niet in het hiernamaals.

Veel van wat wij in onze aardse tijd doen, zal beperkt blijven tot die enkele tientallen jaren die ons gegeven zijn. Naarmate wij dichter komen bij die grote overgang van hier naar de 'overkant' zullen we beseffen hoeveel wij moeten loslaten en hoeveel slechts een betrekkelijke waarde heeft. Wat zal er dan blijven? Ruusbroec is daar heel duidelijk in: het loven begint hier en houdt in eeuwigheid nooit op. In de hemelse liturgie zal het smeekgebed vrijmoedig opklinken, het danken zal zonder einde toenemen, maar het loven zal het slotakkoord vormen dat eeuwig zal duren. (Apk 5,1-14)

Gaandeweg is de focus van mijn bidden verschoven: van het bidden als smeekbede waarin mijn aandacht zich concentreert op mijn aardse situatie, naar een bidden dat steeds meer op God zelf gefocust staat. Tot dit besef kwam ook Egied Van Broeckhoven, toen hij schreef: *Het gebed is eerst en vooral God*. Mijn bidden vervloeit tot aanbidden. Ik ga Hem loven en eren, omdat Hij God is. De stilte brengt mij tot verwijlen in zijn aanwezigheid en in het stil aanwezig zijn bij de Ene ervaar ik een dankbaar gevoel om tot loven en eren te komen. Ik verlang ernaar om Hem als God alle eer te brengen die Hij waardig is. Hij is de zachte liefdegloed die mij aanbidden doet.

*O goddelijke liefdegloed,
Gij zijt het vuur dat elk hart naar binnen trekt.
Zacht vuur dat loutert en één maakt,
mij doet loven en danken
en blijvend verlangen naar de eeuwige lofzang
in de heilige woonst van U, de Allerhoogste.*

Als mijn bidden aanbidden wordt, voel ik mij opgenomen in de liefdegloed van de Geheimvolle Drie. Mijn bidden brengt mij tot een levendige beleving van de relatie met God. Mijn aanbidden wordt een belangeloze lofzang aan de Onnoembare, hier geleerd om mij dan daar te vervoegen bij de grootse liturgie van alle hemelingen rond het Lam.

Klaas BLIJLEVENS